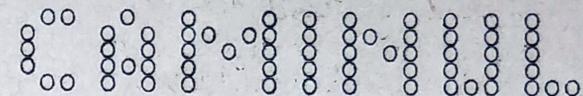

CĂMINUL

- São Paulo, August-December 1953 -

C O S A Ş U L

+++++

S'a fost pornit un vânt molatic
Să mişte papura din baltă,
Intr'un oftat prelung şi sâlnic
Genea tulpina ei înaltă.
Călătorea de-atâta vreme
Bolnavul vânt, mergea departe,
Şi semăna atâta jale
De-alungul miriștelor moarte.

Mureau ovesele pe dealuri
Sub răsufierea-i de otrăvă
Şi se uscau în rădăcină
Livezi întinse de otavă.
Alături tremura porumbul,
Cu trupul chinuit de sete
Şi se frângea trosnind în noapte
Ca o oştiră de schelete...

Mai sus, la deal, în spre dumbravă,
În colţ, la marginea poienii,
Era un car cu oiştea 'ntoarsă
Şi 'n jug alături boulenii:
Sărmane, blânde dobitoace!
În căutătura lor amară
Se resfrângea întreagă jalea
Acestui trist anurg de vară...

În faţa lor stătea pe gânduri
Tovarăşul zdrobit de luptă,
Înfiorat de truda stearpă,
Un biet cosaş cu faţa suptă.
Şi cum şedea, bătându-şi coasa,
Întins pe zdrenţuita zeche,
Cu ochii stinşi, părea ţăranul
Un mucenic de legea veche.

Eu mă uitam, cu milă 'n suflet,
La mâna lui de soare arsă;
Vedeam cum din apus o rază
Pe frunte 'ncet i-se revarsă,
Şi, cum trecea tăcut în cale,
Din glasul coasei chinuite

Se 'nfiripă povestea mare
A mânilor nerăsplătite.

Tipa pe urma mea oțelul,
Sinteam cum blastă și plânge,
Și cēriu 'mbujorat, departe,
Părea tivit cu foc și sânge.
In sufletu-mi strivit de groază
Păgâne patimi prind să fiarbă:
- Trudită, chinută coasă,
Vei mai cosi tu numai iarbă?...

OCTAVIAN G O G A

DUPA TREI ANI

Cu numărul de față revista "Căminul" își incheie al 3-lea an de existență. In cele 11 caete apărute până astăzi, ne-am dat și lina să satisfacem, prin lectura oferită, in primul rând dorințelor și gustului celor mulți - cum ne-am propus și an promis când an pornit la treabă (v. "Cuvinte de inceput"-anul I.No.1). Lor, - celor mulți - le-am inchinat "Căminul", - gândul și inima noastră. Nu știm dacă an reușit să-i mulțumim pe deplin.

Au fost o seamă cari in căutare de senzațional, au frunzărit revista in speranța că vor descoperi intr'insa atacuri și polemizări in legătură cu indeajuns de cunoscutele teme la ordinea zilei din emigrația noastră - teme ce-au constituit permanent izvor de ură și desbinare. Nu le-au găsit.

Și totuși, deși nu an atacat și nu an "injurat" pe nimeni in paginile noastre, an fost la rându-ne atacați (ce e drept, a fost numai un caz izolat). An fost calomniați, ba chiar amenințați cu...denunțarea (!) la autorități. Așa, din bun senin. Nu an răspuns la provocare, ci ne-an văzut liniștiți de drum.

An avut in schimb adâncă satisfacție că marea majoritate a cititorilor noștri răspândiți prin diferite continente, ne-au devenit prieteni și ne-au rămas credincioși până la urmă. Le mulțumim. Deasemeni exprimăm mulțumiri celor ce ne-au sprijinit - din când in când - materialmente apariția.

Mulțumim confrăților noștri din exil - reviste și ziare - pentru colegialitatea și atențiunea dispensată.

In pragul unui nou an - care nu știm ce ne va mai aduce - și tinând seamă de greutățile de ordin tehnic și mai ales de ordin financiar cu care "Căminul" a avut de luptat in ultimul timp (de unde și apariția neregulată in acest an), greutăți mult sporite in ceasul de față, anunțăm cu părere de rău pe cititorii noștri că vor fi nevoiți a intrerupe apariția revistei pe un interval de timp nedeterminat.

Luându-ne rămas bun dela cititorii noștri dragi - pe câtă vreme numai Dumnezeu știe, - le zicem un senin și plin de nădejdi : la revedere !

" C A M I N U L "

x x xxx XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX xxx x x
+ XXX++XXX X MOȘ MARIN MORARUL X XXX++XXXX

de Ion Roth-Jelescu

Stătea pe prispa morii, răsucindu-și nervos o țigae și aruncând din când in când câte-o privire îngrijorată și tristă la pregătirile din jurul lui. Muncitori, mașini, strigăte de "heerup" și mișcări febrile ce păreau să nu mai ia sfârșit, toate parcă se coalizaseră să rupă liniștea și pacea suflotească a lui Moș Marin morarul, dar și a satului, unde timp de aproape patruzeci de ani, el era sfătuitorul și indrumătorul tuturor.

Cum ajunsese moș Marin in satul Costești nu știe nimeni. Era singur singurel. N'avea nici copii și nici nepoți cari să-i inveselească bătrânețele. Și totuși moș Marin era cel mai fericit bătrân din toți bătrânii satului. Toți copiii satului făceau roată in jurul lui, atât in zilele de lucru cât și Duminicile. Știa atât de multe povești moș Marin și avea un zâmbet atât de blând, atât de înțelegător!

Venise din satul Ciunget, un sat de ciobani aruncat pe un vârf de munte, nu departe de Voineasa la izvorul râului Rotu, care impreună cu râul Latorită, după o luptă aprigă reușește să spargă stâncile muntelui Ciunget și să-și croiască un-vad larg spre Lotru, tocmai lângă Voineasa. Ca toți oamenii din Ciunget, moș Marin crescuse inalt ca un brad, cu picioare lungi de cioban, cu pieptul puternic bombat, drept și falnic, cu ochii agri și plini totuși de-o nețărmurită bunătate. Se aciuisse la popa Niculae, unde dintru inceput ajuta in curte, spărgând lemnele pe care tot el le aducea din pădure, sau ajutând la alte treburi ale casei. Mai târziu, după ce vechiul morar inchisese ochii, fi luase el locul. Moara era destul de mare, având trei coșuri. Două coșuri erau pentru porumb și unul singur pentru grâu. Tot in moară își avea moș Marin și camera lui, pe care o impodobise destul de frumos, deși era foarte săracă in mobilier. Un pat de scânduri acoperit cu scoarțe de lână, o masă rotundă cu trei picioare, acoperită cu o față umplută cu fel și fel de rîuri și in culori naționale, dăruită de fetele satului, și trei scaune vechi din lemn de nuc cu spătar. Pe masă, stăteau frumos aranjate, un almanah veciu, câteva reviste pe care se putea citi titlul de "Albina", un ceas deșteptător al cărui semnal de deșteptare era dat de marșul "Deșteaptă-te Române" și o lampă cu gaz, totdeauna curată, toate dăruite de popa Niculae. Intr'un alt colț al camerei era o laviță mare in care moș Marin își ținea vestmintele lui, totdeauna albe și de care se îngrijea mama Maranda, bucătăreasa popii. In fereastră o glăstră cu mușcate, iar pe pereți, drept covoare, câteva fote de arnici.

Aci își petrecuse moș Marin patruzeci de ani din viață; o viață liniștită, mulțumit de cei din jurul lui și de munca pe care o făcea in toate zilele, ca morar și piuar la moara și piua de bătut dimie a popii Niculae din Costești. Cunoștea toți oamenii din satele invecinate și era căutat de toți nu numai pentru a le măcina grâul ori porumbul, dar și pentru a asculta un sfat drept și o vorbă bună și înțeleaptă.

In fiecare toamnă era dăruit cu câte-un butoiș de rachiu de vin sau chiar de must. Și cinstea bucuros moș Marin câte-un

păhărel de rachiu, ne trecând însă niciodată măsura. Totdeauna liniștit, gata de a da o mână de ajutor acolo unde era nevoie, era iubit și respectat de toată lumea. Nimeni nu l'a văzut trist ori abătut. Tot ceea ce făcea, orice lucru, greu sau ușor, era indeplinit fără grabă, bine judecat dinainte până în cele mai mici amănunțite și de la început până la capăt învăluit de-o atmosferă caldă și plină de voce bună. Știa să facă orice muncă plăcută, prin glume, prin povestiri sau fel de fel de istorioare, nelipsind nici sfaturile, cari totdeauna se dovedeau a fi fost bine alese și bine date. Nu știu de câte ori nu l-am auzit spunând:

- "Încet copii, fără grabă. Nu vă cheltuiți puterile în opințeli zădarnice. Totul trebuie făcut cu cap". Sau: "Nu vă luați în piept cu viața, că vă doboară. Lăsați-o să curgă încet, încet și nu luați totul prea în greu."

Duminicile, după ce venea de la biserică, noi copiii ne strângeam în jurul lui, rugându-l să ne mai spună câte-o istorioară.

- "La moara popii în zăvoi, haideti și vom mai povesti."

Lăsam totul baltă și într'un mare convoi și cu mare alai, îl urmam până la moară. Acolo, în mijlocul unui zăvoi, el se așeza pe un buștean, își răsuca o țigare și după ce trăgea două sau trei fumuri aspirând adânc, își începea firul povestirilor. Povestea rar, târâgănat, purtându-ne într'o lume de basme, cu împărați și Zmei, Feți frumoși și Cosânzene; sau ne istorisea războaiele vre-unui Domnitor român, de preferință Mihai Viteazul, Ștefan cel Mare, Vlad Țepeș, Petru Rareș sau Ion Vodă cel Cumplit. Și știa moș Marin istoria noastră națională atât de bine, că toți rămâneam cu gurile căscate de atâta știință. Nu uita moș Marin să ne povestească și de revoluțiile românilor din Transilvania, sau de isprăvile haiducilor noștri. După masă se ducea și el la crâșma satului unde se întâlnea cu alți bătrâni de seamă lui și așezându-se la umbra vre-unui stejar sau nuc bătrân, privea cu ochi buni și înțelegători la fetele și tinerii ce frământau pământul în vre-o bătăuță, chindie sau ciuleandă.

L'am vizitat de multe ori pe moș Marin. Ajunsesem mare și îmi plăcea să-l ascult oridecâte-ori începea să-și depeze amintirile. De astă dată însă se întâmplase ceva. Era trist și abătut. Era tare adâncit în gânduri și deși trecuseră aproape zece minute de când îl observam, nu terminase încă de răsucit țigara. Măinile îi tremurau și în colțul ochilor parcă se prelungeau lacrimi. Nu știam ce să fac. Să mă apropiu de el și să-l întreb ceva, sau să-l las în pace. Eram însă curios, căci simțeam că în el se petrece ceva neobișnuit, ceva ce nu putea să aibă alt izvor decât tocmai pregătirile din jurul lui. După o luptă cu mine însumi, mi-am luat inima 'n dinți, am urcat scările morii și cu capul în jos, i-am dat binețe. S'a ridicat încet de pe prispă și mi-a cuprins bărbia în mâini, privindu-mă drept în ochi.

- "Măi copile, măi, dar mare te-ai mai făcut! Erai un biet gândac și uite acumăi, măi, să mă ajungi. Hei, cum trec anii! Se schimbă vremurile și cu vremurile și oamenii. Uite vezi, aici vor să facă o moară de foc. Au adus fel de fel de mașini și mai știu cu ce alte scornituri nemțești. Asta nu e bine măi copile. Da, da să știi, nu e bine. Ascultă ce-ți spun eu."

- "Dar de ce, moș Marine? Eu găsesc că e foarte bine. În loc să piardă omul trei zile până-și va măcina cinci saci de porumb,

nu va pierde decât cel mult o oră și se poate duce în treburile lui.

- O fi adevărat ce spui, copile. Omul va face, cum s'ar spune, economie de timp. Dar nu se va mai călăuzi după timp, ci el va încerca să supue timpul. Va începe goana între timp și om. Hei mașinile lucrul dracului, ai să vezi. Strică aerul, încărcându-l cu aburi, cu miros de ulei și de benzină. Sfarăcă liniștea cu băruitul motoarelor, murdărește apa cu cărbuni, cu ulei și cu alte necurățenii. Va aduce aci boale, netihnă, supărări și ce e mai rău omul va deveni robul ei. Da, da, copile! nu te uita așa la mine.

- Bine, bine, dar eu cred că oamenii vor duce un trai mai bun. Timpul pe care l'ar pierde aci cu așteptatul, l'ar putea întrebuința în alte munci, câștigând astfel mai mult. Vor putea trăi mai bine, îmbrăcându-se mai bine, hrănindu-se mai bine, așa că și bolile se vor prinde mai greu de ei.

- Astea 's visuri, copile, doar visuri. Toți spun că mașina va ușura munca omului. S'ar putea să fie adevărat. Ar putea fi deasemenea un bine, dar și un mare rău. Omul nu va mai ști să-și mărginească cerințele la ceea ce-i este dat, la ceea ce-i firesc și cu puțință. Va începe goana după bani. Se va lucra mult, pe nerăsuflăte pentru ca să se câștige cât mai mult și tot mai mult. Nu va mai munci omul pentru trebuințele lui de toate zilele, ca până acum, și nici nici pentru a-și stăpări ardoarea din suflet, ci numai pentru a câștiga bani. Și va munci tot mai mult, de-și va pierde măsura, stăpânirea și liniștea inimii, dar mulțumit nu va fi; dimpotrivă, va fi tot mai neîmpăcat, tot mai nemulțumit și neîndestulat, pornit pe arțag și ceartă, neîncercător în oameni pe care va căuta să-i înșele. Și asta numai pentru a strânge bani cât mai mulți. Și cu cât va avea mai mulți, cu atât lăcomia-i va fi tot mai mare. Va crește o lume, copile, în care va domni ura și lăcomia și în care goana după bani nu va mai cunoște margini, stricând așezările lumii și răpindu-i omului cărna sufletului. Iată ce va aduce mașina."

Îl priveam cu ochii mari și nu știam ce i-aș mai putea răspunde. Dădea din cap deș și trăgea și mai des din fumul de țigare. Într'un târziu, uitându-se din nou la mine, îmi spuse:

- Hei, dacă ar fi trăit popa Niculae, nu am fi apucat să avem aici monștrii ăștia. Să nu cumva să crezi că mi-e teamă de locul meu de la moară sau de la piuă. Eu mi-am trăit traiul, mi-am mâncat mălaiul. Locul meu de acum e lângă popa Niculae. Mă doare însă când mă gândesc la ceea ce va trebui să suferiți voi, cei ce veniți după noi...

Au trecut de atunci încă vre-o cinci ani. Moara era în plină mișcare. Lângă ea se mai construise și un joagăr, de foc, cum îi zicea moș Marin. Viața luase cu totul alt aspect. Era mare înfocată și multă grabă. Fetele oamenilor însă erau gălbejite și pline de griji. Mișcările lor aveau parcă ceva de automat. Se înjura mult, se striga mult. Biserica la Duminici și sărbători era tot mai goală. Doar moș Marin îi rămăsese credincios. În schimb se iviseră ca din pământ încă vre-o trei cărciumi ce se umpleau de lume venită din toate părțile și bătăile la horă se țineau lanț.

Înainte nu existau jandarmi în sat. Acum își făcuseră și ei apariția pentru a menține ordinea. Și ca întotdeauna, reușeau de minune să înrăiască și mai mult spiritele.

M'am dus să-l caut pe moș Marin la moara veche. Scoțul morii era rupt și sălciile din lăptoc se uscaseră. Iazul era părăsit; doar pietrele uscate depe fund îți dădeau să înțelegi că odată aici a fost viață. Moara era năpădită de păienjenis și dispăruseră până și cuiburile de rânunci de sub streșini. Moș Marin îmbătrânise mult. Părul și barba parcă erau și mai albe decât altădată. Ochi îi erau necăjiți, iar în colțul buzelor i-se aciuisse un zâmbet amar. Nu mai fuma țigări răsucite de mâna lui, ci își făcuse o lulca mare, din care pufăia des și cu necaz. Poate de mult nu mai primise drept vană o butie cu must! M'a pofțit la el în cameră. Era aci tot așa de curat ca și altădată. Mama Maranda era sin gura care-i rănăsese credincioasă, venind în fiecare zi să-i facă curățenie. Și ea îmbătrânise mult. Pe masă acelaș ceas deșteptător pe care singur mi-l arată cu degetul spunându-mi:

- În fiecare dimineață și seară când vin și pleacă muncitorii, îl pun în fereastră să le cânte "Deșteaptă-te române". Ehe, copile, s'au petrecut lucruri mari pe aici. Oamenii s'au schimbat cu totul! Nu mai cred în nimic. Uită-te la ei câtă ură au în ochi, cât de nemulțumiți sunt. Și Doamne, câte gânduri smintite mai trec prin capetele astea răsucite! Auzi, să-mi spună ei mie că nu există Dumnezeu și nu știu câte alte scrânteli de felul ăsta! Ehe, copile, e rău de noi. Iată ce ne-au adus mașinile astea pe aici. Ne-a băgat pe dracul în casă, - și ferească Dumnezeu să se întindă pacostea asta în toată țara, că va fi vai și amar de noi.

Și câte alte lucruri nu mi-a spus moș Marin. Nu am găsit nici un cuvânt cu care a-și fi putut să-l fac să uite, sau să privească schimbările din jurul lui cu alți ochi decât aceia de ne-credere și amărăciune. Târziu de tot, am plecat îngândurat și cu strângere de inimă. De atunci nu l'am mai văzut pe moș Marin. Multe din sfaturile lui mi-au servit drept linie de conduită în viață, iar temerile și durerile lui le-am încercat și eu de atâtea ori! Viața m'a purtat prin multe locuri și într'un târziu, chinuit și urmărit, a trebuit să fug din țară.

Ai avut dreptate moș Marine! Diavolul s'a instăpânit la noi în țară, adus tocmai de aceste mașini cari ne-au stricat așezările, ne-au răvășit viața și ne-au întunecat mințile. S'a întronat întunericul și urile deslanțuite. Se vinde și se trădează frate pe frate. Se omoară oamenii între ei mai rău decât fiarele și se trăește pe apucate. Ce fericit ești tu însă că n'ai mai ajuns să trăești și aceste vremuri și că te odihnești, așa cum ți-ai dorit, la dreapta popii Niculae, căruia i-ai servit cu credință toată viața, vrând parcă să-i servești și după moarte. De câte ori nu mă gândesc la tine și te văd și acum ca totdeauna, drept ca un brad de munte, roșu la față și sănătos, în cer cu mulțumit și cu voce bună, bun ca pâinea caldă și sfătos cum nimeni altul...

Bătrân prooroc al timpurilor vitregi ce-au venit: câți oare ți-au ascultat sfaturile și îndemmurile? Astăzi însă, așa ca și mine, atâtea alții, tocmai din aceia ce pe atunci te luau în răs, îți vor pomeni numele, - de astă dată însă cu venerație și cu păreri de rău că ți-au amărât ultimile ceasuri.

ION ROTH-JELESCU

—
+ + +
+ + +

XXXXX + X + X + X + X + X + X + X + X + X + X + X + X + XXXX
X
X ION ŢOLESCU : X

IUBIREA

Doamne, fă să iubesc ca ogoarele
Când caută vara cu genele soarele...
Că firul de mac din prasad,
Că frunza de brad.
Prăvălatec mi-i cugetul, corn de dumbravă...
Așterne-l ca pe-un lăicer către slavă
Și fă-mi-l, Doamne, blajin ca glicina
Când plină
De rouă așteaptă să vină
Albina.
Uite pasul; unde cărările?
Uite gura; unde cântările?
In zadar
Porți de har
Imi deschide credința...
In zadar
Cu nădejdi mi-aș hrăni pocăința...
Că pururea sterp și amar
Ca piezele rele
Mi-aș stinge privirea
De n'ai pune Tu temelie inimii mele
Iubirea.

CAPRIOARA

Și cum noaptea lin din cer coboară,
S'a oprit din mers o căprioară...
S'a oprit în luminiș de stele
Căprioara gândurilor mele.

Stă o clipă și se uită-așa
Parc'ar fi chemând-o cineva...
Parc'ar tresări 'n a ei privire
Cineva din vis, din amintire.

S'a oprit în luminiș de stele
Căprioara gândurilor mele,
C'a 'ntâlnit pe-aceleși stinse căi
Doi luceferi negri, ochii tăi.

+ +

- care le imparte la întâmplare, monotone, reci și fado, fără lumini,
ca măgelele pe-un mort...

Iulia Cărpă

D O L I U L D U N Ă R I I

Atât amar pe Țara noastră
s'aruncă să o soarbă toată,
în lanțuri Dunărea albastră
din ceruri desrobirea - așteaptă.

Atât amar când vin barbarii
în goana cailor nebuni,
și pomii se ascund prin șanțuri
de teama hoardelor de Huni.

Fug florile, fuge verdeața,
din calea lor totul dispare,
s'a stins pentr'un moment viața,
s'au stins făcliile stelare.

Ard satele cu Sfinte-Altare,
cad pruncii, mamele, pe drum,
natura-i moartă...Ceață, fum...
și soarele nu mai e soare.

Sălbăția urlă 'n ei,
trecând în val fluvii de sânge,
doar luna, bocitoarea nopții
prin cimitire morții plânge...

AL.PETRU SILISTREANU

(Din caetul de poeme TELELEU - Colecția
"Exil", Rio de Janeiro, 1953)

V A V E N I . . .

(fragment)

Va veni și aceea zi
Când iar s'o destoini...
Pe sub umbra nucului,
În zăvoiu, iar a'nflori
Ciuboțica cucului.
Pe toate pocnele,
Pe toate tâpsanele,
A'nflori iar ghiocci,
Fetelor frumoși cercci.
Or paste oitele,
Laic-Miorițele...
Or râde câmpiile
Și-or cânta vlăsiile;

Și trecând cu donitele
Or cânta mândruțele -
Zânc bălăioare -
Câtând tămăioare,
Pe deal. La izvoare...

E. MIHĂESCU

INTR'O SEARA DE SEPTEMBRIE..(+)

Norii ce s'au lăsat peste zarea chilimbarie par șonoioage
mari de călți muiți în păcură. O mână nevăzută îi împinge pos-
te ferăstrăul știrb al munților și-i destramă în șuvițe lungi.
O lumină gălbuc, ireală, s'a revărsat peste văi.
În frunzișul ruginiu al stejarilor vântul a ațipit...
Tăcerea țese zăbrănice de melancolie, învăluind cu ele în-
treaga natură.....

M'am ghemuit la rădăcina unui stejar bătrân și m'am pus pe
așteptat. Până la răsăritul lunii mai e încă mult...

O mierlă își caută culcuș într'o tufă de păducel; aripile-i
ating câteva frunzeveștede, cari se aștern fără murmur, în iarba
jilavă a pădurii, pentru somnul cel de veci... "Cic-cic-cic-cic",
răsună în tăcerea amurgului ciripitul argintiu al mierlei. Apoi
din nou tăcere...

Copacii par deodată cuprinși de-un tremur; năluci cenușii
încep a mișuna prin pădure. Apar și dispar ca inghițite de pă-
mânt...Iată! Colo, sub umbra adâncă a celui stejar scorburos s'a
oprit o babă-hârcă...Cu mâinile ei scheletice a cuprins trunchiul
copacului. Acum zgârie cu unghiile în scoarța cenușie a stejaru-
lui. Și-acum iat-o sus, cocotată pe-o cracă...Un iepure a trecut
în goană pe lângă mine, - unde o fi dispărut? Nu-l mai văd. Totul
se petrece ca într'un film mut, proiectat dintr'o "laterna magică"
mănuită de-un ageaniu...

Jocul cu nălucile m'a obosit. Inchid ochii. Lupt din răspu-
teri împotriva glasului din mine, care, de undeva dintr'un ungher
nepătruns îmi șoptește insinuant: întoarce-te! Întoarce-te acasă
la ai tăi! Va fi mai bine...Ție nu-ți vor face nimic...De ce ai
fugit? De ce vrei să te ascunzi, să trăiești prin păduri, urnărit
și gonit ca un vânat..? Întoarce-te!

Nu! Trebuie să-mi aștept aci camarazii! Ei au nevoie de mine.
Când va răsări luna vor sosi la "fântâna sărată". Vor aștepta să
răsună în tăcerea nopții strigătul cuculei - așa după-cum ne-a
fost înțelesul... Nu pot să-i las, ar fi trădare...

Până la Izvorul mort e cale de aproape un ceas. Nimeni nu cu-
noaște poteca ce duce acolo, în afară de mine. Și apoi în bezna nop-
ții cine s'ar mai ști orienta..? Numai eu cunosc pădurea asta, -
fiindcă am copilărit într'însa.... vântul răcoros ce s'a pornit
dintr'odată, îmi aduce bocănitul secadat al ciocânelor dela piau
din va-

(+)

(Fragment din "Codrul frate cu Românul", - înscenări din timpul
de prigoană 1938-39.....când în țara noastră domnea încă "demo-
crația".)

le; un foșnet misterios trece prin frunzișul arborilor... S'a întunecat de-abinele. Departe în zare prind a clipi luminițe sfioase. Timpul trece încet. Țiuitul grăcerilor și orăcăitul broaștelor se împletesc într'o singură melodie, monotonă, exasperantă...

Intr'un târziu, văzduhul a început încet să se lumineze. O pulbere palidă, albăstrie plutește acum deasupra văii, iar pădurea se umple de floricele argintii. A răsărit luna...

M'am furisat cu băgare de seamă prin aluniișul dela marginea pădurii până la fântâna părăsită. Ce-ar fi să cobor până la păduricea de arini..? De acolo voiu putea observa mai devreme sosirea băcților...

O detunătură...apoi alte două, urmate de un întreit ecou. Mă opresc brusc și rămân nemișcat. Cu răsuflarea reținută ascult cu încordare: aud strigăte înăbușite și uruitul unui motor, - pare a fi o motocicletă. Deodată întunericul din vale e străpuns de o săgeată de lumină albă-vie. Undeva, pe șoseaua ce duce la P., se petrece ceva neobișnuit. Ce..?

Mă întind în iarbă și să străbat cu privirea bezna ce s'a lăsat din nou peste păduri și câmpie. Dar nu pot zări nimic. Luna rămâne ascunsă după un nor, ca și când n'ar fi vrut să fie martoră la cele ce se petrec pe șoseaua P... Uruiul motorului s'a stins în depărtare. Nu se mai aude nimic. -

Se apropia de miezul nopții când am zărit două umbre, ce urcau dinspre păduricea de arini. Când s'au apropiat, am ghicit într'una din ele statura de matahală a lui Vasile B. Cealaltă umbră nu putea fi decât Petre R. Unde or fi rămas ceilalți? Să fi căzut în mâinile jandarmilor..? -

Radu Cîndrel

+++++ +++++

TANASE ALEXANDRU, POPOVICI ALEXANDRU, SAMOILA ION, GOLEA ION și TOLAN ION - viteji eroi ai neamului românesc, plecați să infrunte și să combată pe dușmanul care cere ne-a robii Patria, - înfrățiți cu camarazii lor din țară, vajnici luptători ai rezistenței românești din munți: VLAD MIHAI VASILE, DINCA GHEORGHE, BUDA ION, CORLAN AUREL, TARTLER ERICH, IUHASZ ION, POP GAVRILA și COSMA ION au căzut sub au căzut sub gloanțele plutoanelor de execuție comuniste în zorii zilei de 1. Novembrie 1953.

Ne inclinăm cu inimile adânc indurerate în fața celor 13 morți, dar în același timp nu putem ascunde mândria ce o resimțim la gândul că neamul românesc continuă să ne dăruiască astfel de eroi, hotărâți a lupta cu arma în mână și a muri pentru eliberarea și reînălțarea Patriei.

Dumnezeu să le primească jertfa!

+++++ +++++

... "Al. Tănase, Ion Samoila, Ion Golea și ceilalți se înalță în perspectivă de viitor, - chipuri de legendă. Drama lor este preludiul renașterii noastre naționale..." - VASILE ILSINSCHI

+++++ +++++

+ +++ + +++ I N S E M N A R I + + + + +

CAMPANIA DE LAMURIRE ȘI PROTEST ÎN FAVOAREA ȚĂRILOR SUBJUGATE DE COMUNIȘTI, pornită de preotul polonez Jan Malinowski a fost anunțată și pe larg comentată de aproape toate cotidianele braziliene în cursul lunii Novembrie. Cine este Pr. Malinowski și în ce măsură acțiunea sa merită atenția și sprijinul nostru?

Printre conaționalii săi din exil, Pr. Jan Malinowski este cunoscut încă din anii celui de-al doilea război mondial, care, ca și pentru atâtea alte nații, a însemnat și pentru Polonia o adevărată tragedie. Despre armata generalului polonez Anders și despre acțiunile în care a fost angajată am citit sau am auzit mai mult sau mai puțin cu toții; Pr. Malinowski a fost Capelanul acestei armate, și, cu voia sau fără voia lui, a ajuns astfel în repetate rânduri până în prima linie de foc, dovedind cu acest prilej abnegație și dispreț de moarte, calități excepționale pentru care a și fost răsplătit cu o serie de înalte decorații militare. A luat parte la luptele din Siria, la apărarea Tobruk-ului și în sfârșit îl întâlnim pe frontul din Italia. Rănit de mai multe ori, se reîntoarce totuși de fiecare dată la postul său până când într'o zi cade prizonier la bolșevici. Aci cunoaște ororile lagărelor de concentrare, reușește însă până la urmă să evadeze, împreună cu alți prizonieri polonezi și unguri. Trece prin nenumărate peripeții. Reușește să se salveze în țările din occident, de unde pleacă apoi în Argentina. Dar nici aici nu-și găsește liniște. Gândul la patria lui dragă, Polonia, și la poporul său căzut în robia ruso-comunistă, îl îndeamnă să întreprindă ceva, - ceva ce să zgudue somnolența și nepăsarea lumii libere și s'o facă să vadă și să înțeleagă marea tragedie în care se zbate poporul polonez și alături de acesta, atâtea alte popoare căzute în cea mai cruntă robie din câte a cunoscut istoria. Astfel se hotărăște să pornească într'un lung pelerinaj, de unul singur, în care să parcurgă toate țările Americii Latine, lămurind în fiecare țară, prin toate mijloacele ce-i vor sta la dispoziție, opinia publică asupra groaznicii situații ce domnește în țările "cortinei de fier", cerând cu neobosită insistență sprijinul țărilor libere pentru recăștigarea independenței și libertății popoarelor sclavizate de comuniști. La sfârșitul acestui pelerinaj sui generis, Pr. Malinowski intenționează să poposească în Statele Unite, unde, împreună cu delegații ai diferitelor emigrații, reprezentând respectivele națiuni din spatele "cortinei de fier" va depune cele câteva volume cu memorii, proteste și semnături adunate în cursul călătoriei sale, pe masa Org. Națiunilor Unite. Pornind din Argentina, Pr. Malinowski a vizitat Chile și Uruguay, intrând, în luna Octombrie în Brazilia. După cum am putut constata din presă și radio, campania pr. Malinowski s'a bucurat de un remarcabil răspuns în toate țările prin care a trecut. În volumele frumoș legate în piele, ce poartă cu sine, pe lângă memorii, proteste și zeci de mii de iscălituri aparținând diverselor emigrații țărilor "cortinei de fier", am întâlnit semnăturile unui mare număr de personalități politice, eclesiastice și militare ale statelor prin care a trecut, adeseori precedate de cuvinte de simpatie, încurajare și chiar de adeziune hotărâtă și fățișe.

Primul oraș din Brazilia vizitat de pr. Malinowski a fost Por-

to Alegre. De aci s'a indreptat spre São Paulo. Organizarea primirii sale în São Paulo a luat-o asupra sa Comitetul Cercului de Amicitie al Refugiaților Popoarelor de după Cortina de fier, potrivit dorinței Pr. Malinowski, transmisă din timp prin delegații polonezi din suszisu Comitet. O delegație în frunte cu Gen. Hodosy, președintele Cercului, Contele Scipio del Campo, dl. Ion Dimitriu și alții, au fost prezenți la aeroport la sosirea oaspetelui. În seara aceluiași zile (4 Noiembrie), în cadrul unei ședințe a Cercului A.R.P.C.F., Pr. Malinowski a făcut o amplă și interesantă dare de seamă asupra călătoriilor sale prin Argentina, Chile, Uruguay și Statele de sud ale Braziliei, subliniind că un deosebit interes pentru dreapta cauză a popoarelor europene subjugate de comuniști a întâlnit mai cu seamă la autoritățile din Chile. Membrii Cercului, prezenți la această ședință ținută în cinstea vajnicului luptător pentru drepturile neamurilor "cortinei de fier", au avut ocazia să vadă toate memoriile, protestele și nenunările semnate adunate în câteva volume format mare, - fiecare națiune a "cortinei de fier" având volumul ei propriu, împodobit cu culorile naționale, cu stema țării respective etc. După mărirea grija cu care au fost întocmite precum și în raport cu numărul semnăturilor strânse, volumele amintite ar putea fi clasate în următoarea ordine pe națiuni: polonezii, ungurii, cele 3 popoare baltice, Croații, Slováci. Absenți (prin inexistența unui volum propriu pt. adunarea semnăturilor): Românii și bulgarii. Faptul nu ne-a surprins. În ce-i privește pe bulgari, știu că sunt foarte puțini și nu au organizații proprii decât în câteva centre din străinătate. La români - deși nu suntem nici noi în număr prea mare - nu cred că e aplicabilă. circumstanța atenuantă, ca să-i zicem așa, acordată emigrației bulgare. Renunțăm a mai spune lucrurilor pe nume - și așa n'ar folosi la nimic - și lășăm la judecata cititorilor să găsească explicația cea adevărată.

Mulțumită inițiativei celor trei români membri în comitetul de organizare, s'au întocmit în grabă câteva file (cu chenare românești în culori, artistic executate de dl. prof. G. Dănuțescu) pe care a fost transcris protestul românilor către O.N.U. în limba română și engleză. S'a procedat apoi - într'un timp record - la adunarea semnăturilor compatrioților noștri din São Paulo, la care s'au adăugat mai târziu și acelea ale românilor din Rio de Janeiro - prin grija și stăruința depusă de conducerea Casei Române - în total peste 120 de iscălituri.

Între 5 și 14 Noiembrie, o delegație formată din d-nii P. Hodosy, președintele Cercului de Amicitie R.P.C.F., W. Scipio del Campo, vice-președinte; Nic. Iancu-Păltinișanu, secretar general; Lubomir Zaphyrof, secretar; Ion Dimitriu, E. Orszag, Dr. Bela Szeoke, W. Srodnicki - membri, în frunte cu Pr. J. Malinowski s'a prezentat în audiență la Guvernatorul Statului Lucas Nogueira Garcez precum și la alte autorități locale. S'a expus cu acest prilej situația tragică a popoarelor de după "cortina de fier" și s'au dat explicații asupra campaniei duse de refugiații aparținând acestor popoare, care, în fața cotropitorului și dușmanului comun, au hotărât să lupte uniți pentru desrobirea țărilor lor. Delegația a fost primită cu multă simpatie de toate autoritățile. Guvernatorul Statului S. Paulo a înscris în Cartea cea mare adusă în acest scop de Pr. Malinowski, cuvinte de adeziune la cauza dreaptă pentru care luptă națiunile europene subjugate de comuniști, arând

fiecărei națiuni în parte grabnica redobândire a libertății răpitate și împlinirea tuturor idealurilor. Susamintita delegație - la principalele cotidiene din São Paulo, unde deasemeni a fost primită cu vădit interes și multă simpatie.

Duminica următoare s'a oficiat un Te-Deum, la care a participat în număr mare membri ai coloniilor croate, slovace, maghiară și delegații ai coloniilor croate, slovace, bulgare, române și letoniene.

Din S. Paulo, pr. Malinowski a plecat la Rio de Janeiro, (ne lipsește în momentul apariției amănunte asupra programului desfășurat prin statele din Nordul și Nord-vestul continentului.

Dacă - socotind după experiența făcută în această materie - e deosebit în cece privește în cece privește țelul final (căci stifele și protestele părintelui Malinowski) totuși ele vor sercea mai mare parte nu cunosc adevărata stare de lucruri din Eurostrigătoare la cer la calea Teheran și Yalta împotriva a zeci de milioane de suflete. Lăsar publicul până acum ignorant (nu numai din Peru ori Bolivia, dar însuși din Brazilia, Chile și Argentina) va afla din ziare și radio numele popoarelor de după faimoasa Cortina de fier și va reuși să identifice pe mapamond o serie de țări despre existența cărora habar n'a avut. Iar "catastifele" cu ciuți prin conțin. American (cărâte în spate de temerarul preot polonez) vor rămâne prețioase documente istorice oglinditoare a calvarului îndurat de popoarele martire încercuite - în secolul dela Domnul al XX-lea - de cea mai satanică invenție "modernă" - CORTINA DE FIER. -

N. Ilarion

UN STUDENT BRAZILIAN ÎNVĂȚĂ SINGUR ROMANEȘTE. - Am încercat o adevărată surpriză (din fericire e vorba de o surpriză din cele plăcute) primind la redacție, scurt înaintea apariției numărului de față, următoarea scrisoare:

"Stimate Doamnă.... Am primit din parte al unui prieten din Rio de Janeiro numărul 5 a revistei "Căminul"; că eu sunt un student de limbi neolatine la Facultatea de Filosofie și Litere și studiez diez cu enormă plăcere puțin limba maternă (a) Dvs., doresc să fac un abonament a revistei "Căminul"; doresc la fel să primesc toți numărul care au fost deja publicate - anul II. - eu am numai numărul 5 - anul II. Vreau să știu cari sunt cărțile colecției "pribegire" în vânzare, fiindcă vreau să cumpăr câteva. - Sunt sigur că eu am greșit mult; sunt probabil primul brazilian care a învățat singur limba românească. Scuză-mi greșelile mele. Aștept cu plăcere răspunsul Dvs. - Al Dvs. Atico Vilas-Bôas Mota."

Am redat fidel textul scrisorii, deși conține unele greșeli cuprinse într'insul. Renunțăm la comentarii și exprimăm d-lui Atico Mota sincerele noastre felicitări, urându-i ca studiile să-i fie încoronate de un deplin și strălucit succes! -

+ + + + +

++++++ ++

São Paulo. - In cadrul ciclului de conferințe organizat de Uni-versitatea Liberă a Soc.de Cultură Ungaro-Brazilieno, Dl.Dr.F.Brădescu din Rio de Janeiro a conferențiat in ziua de 15 August a.c. despre "Spiritul de unitate și unitatea internațională." Bine pregătită și realist argumentată, conferința D-lui Brădes-cu a produs o excelență impresivă in publicul auditor. - deși u-nele ziare străine, din motive pentru noi lesne de inteles, au taxat drept "pesimiste" o seară din afirmațiile făcute de confe-rențiar, referitoare la realizarea unei viitoare confederații du-nărenc. -

Rio de Janeiro. - "Casa Română" continuă să desvolte o frumoasă activitate pe tărâm cultural și românesc. Astfel in ziua de 19 Septembrie cor. a organizat a 5-a festivitate cultural-artisti-că intitulată "șezătoarea romanței românești". Dl.Prof.I.G.Dimi-triu a vorbit despre romanța românească, cu multă competență, do-cumentat și academic. Prezentarea muzicală a romanței românești a revenit d-lui Dr.Faust Brădescu, care, cu talent și mult suflet, a oferit publicului prezent cu adevărat o seară de romanță româ-nească. Programul a fost complectat cu recitări din Ion "inules-cu, datorite talentatului nostru actor dela Teatrul National din București, dl.Eugen Dimitriu Bufetul serbării; intocmit și ser-vit de astă dată de Comitetul de Doamne nou inființat pe lângă Casa Română, a avut un succes complect, distingându-se cu această ocazie Doamnele: Aurelia Cocăneanu, Ilca Ceacăru, Livia Drăgan, Victoria Nicolau, Ana Guță și Elisabeta Mihăescu. Au dat deasene-ni un prețios concurs D-nii: Nicolae Croitoru, Pimen Ceacăru, Ni-colae Cristea, Dan D.Mihăescu și Const.Tofan. -

São Paulo. - Duminică, 29 Noiembrie s'a oficiat la Biserica Orto-doxa (siriană) din Rua Itobi un parastas pentru Corneliu Codrea-nu și cei 13 căzuți odată cu el in noaptea de 29/30 Noiembrie, 1938, precum și pentru cei 13 luptători martiri impușcați la Bu-curești, in ziua de 1 Noiembrie a.c.

Tot in această Duminică, S.Sa.Pr.Stefan Bentia, se-ful Misiunii Catolice Unite Române din Brazilia, aslujit in Bi-serica din Rua do Carmo un parastas pentru odihna eroilor ro-mâni căzuți in noaptea Sf.Andrei.

São Paulo. - Ziua de 10 Decembrie - Ziua Studentimii Române - a fost sărbătorită de Biblioteca "Satul" (care la 10 Dec. a.c. a implinit un an dela inființarea ei) printr'o frumoasă șezătoa-re culturală, la care au participat pe lângă prietenii acestui așezământ românesc și alți români din localitate. Programul a fost inițiat cu o cuvântare ocazională rostită de dl.Dimitrie Pau-lescu - după care, întreaga asistență in picioare, a păstrat un minut de reculegere, drept omagiu adus eroilor și martirilor noș-tri căzuți pentru neam și patrie. S'a dat citire apoi scrisori-lor primite din partea D-lor Anhidin Ușeriu și Nic.Iancu, in-piedecați a lua parte in persoană la această serbare. Dl.Ion Po-țecașu Oană a evocat momente din viața studentească dela Cernă-uți, iar D-na Iulia Crâp a citit două din ultimele D-sale poe-zii. Cu multă simpatie au fost primite recitățile tinorilor x x români-macedoneni Victorița și Ghița. La urmă s'au cântat

cântece românești. Prin trei cei prezenți la serbare au remarcat pe dl.Mircea Achin, dl.Slt.Teodorescu, dl.Dimitrie Toccanu, dl.și d-na Magcăr, dl.și d-na Ghița, dl. Al.Petru Silistreanu, dl.Ion Al-bu ș.a. -

+++++++ - Ș T I R I D I V E R S E - ++++++
"CRUCILE ALBE" se numește noua "publicație inchinată eroilor re-zistenței anticomuniste din România" ce apare in Montreal (Cana-da), redactată de d. E.Păcuraru. -

In ședința plenară din 25 Noiembrie crt., Consiliul C.A.al Refu-giaților țării din spatele Cortinei de fier, in urma expunerii făcute de dl.Nic.Iancu-Păltinișanu, secretarul general al C.A. asupra recentelor evenimente din România, a condamnării și execu-cere, drept omagiu postum adus eroi, a păstrat un minut de tă-vântare simpatia și sentimentul de solidaritate a refugiaților națiunilor reprezentate in această organizație față de lupta c-roică dusă de camarazii lor români impotriva dușmanului comun. "In țările noastre subjugate, șovinismul a dispărut de mult", a spus D-sa, "făcând loc unei înfrățiri între toți cei ce suferă sub crâncena asuprire bolșevică. Cea mai bună dovadă sunt cele două nume - Tartler și Juhasz - pe cari le găsim alături de cele mele românilor căzuți la 1 Noiembrie. Jertfa adusă de cei 13 martiri este o pildă și un indemn: trebuie să luptăm uniți impo-triva teribilului dușman care caută exterminarea noastră ca na-țiuni..." - In aceeași ședință, la propunerea românilor, s'a ho-tărât sărbătorirea in comun Nașterea Domnului. Membrii Cercului aparținând diferitelor națiuni ale Cortinei de fier, se vor in-tâlni sub acelaș Pom de Crăciun, preaslăvind nașterea Pacifica-torului Divin, și schimbând între ei daruri simbolice. -

Cei doi virtuoși ai ghitarei, Mussapere și Herundy, pe care an-avut prilejul să-i auzim in emisiunile postului de radio "Gaze-ta" din São Paulo, au stârnit cel mai viu interes și admirația nemărginită a publicului amator și cunoscător de muzică din a-ceastă capitală. Cei doi artiști sunt...indieni, fii ai tribului Tabajara (nordul Braziliei). In costumele lor pitorești, Mussape-re și fratele său Herundy, au călătorit pînă acum toată America de sud și o parte din Europa, concertând in cele mai mari și ves-tite Teatre. Români din São Paulo, cari doresc să audă Hora lui Dinicu interpretată cu o rară sensibilitate artistică de...două Piei Roșii, n'au decât să mergă la concertul anunțat pentru zi-ua de 27 Decembrie, orele 14, in Teatrul de Cultură. -

AM PRIMIT LA REDACTIE următoarea scrisoare:

"Stinați Domni,
Vă rog să binevoiti a lua la cunoștință de cele ce urmează:
Ziarul "La Nation Romaine" a publicat in numărul său din 1 Iu-lie 1953 acuzații precise și susținute de dovezi irefutabile - care sunt la dispoziția oricui-că privire la compromițatoarea și antinationala coaliție a Generalului Ion Gheorghe cu regimul hitlerist de tristă memorie. Striviy de gravitatea acestor acu-zații, Gralul Ion Gheorghe, pierzându-și controlul de sine, aprofec-tat intr'un articol din Nl.din Iulie al publicației "Patria" (Mün-chen) o serie de incalificabile injurii la adresa mea.

"Afirm cu hotărâre că alegețiile privind persoana mea, cuprinse în articolul amintit nu sunt decât minciuni sfruntate și declar, în conștiință, pe G-ralul Ion Gheorghe, drept calomniator ordinar. Regret că situația mea materială de refugiat ini face imposibil, în acest moment, să-mi iau satisfacție precum aș dori, pe calea justiției.

Primiți vă rog, Stimați Domni, asigurarea deosebitei mele considerațiuni. - Romulus Boilă. "

+++++

Redacționale.

Cerem iertare colaboratorilor nostri permanenti și ocazionali pentru faptul de a nu le fi publicat toate contribuțiile trimise pentru acest număr. Nu am putut publica nici măcar restul materialului rămas după apariția numărului anterior. Ne-a lipsit spațiul - fiind forțați a ne mărgini la 20 de pagini. Afară de aceasta, parte din colaborări ne-au sosit tardiv, ne-avându-l astfel masă, cu ocazia selecționării materialului. La cere, tot ce nu s'a putut publica, va fi restituit imediat.

Să ni-se ierte deasemeni omiterea recenzării unor cărți primite la redacție.

+++++

Anatorii de cărți postale - felicitări de Crăciun și Anul Nou - cu subiecte și text românești, se pot adresa redacției noastre. Prețul unei c.postale: Cr.\$ 3,00.

"Casa Română" din Rio de Janeiro a editat o broșură intitulată "Bună dimineața la Moș Ajun", care conține o colecție de cântece tradiționale (colinde de Crăciun, cântece de stea, plugușorul, sorcova etc.). Broșura aceasta ar trebui să existe în casa oricărui român din exil. Se poate procura la redacția noastră, prețul unui exemplar fiind de Cr.\$ 20,00. -

++ † ++
+
++
++

++ † ++
+
++

REVISTA "CAMINUL" UREAZA TUTUROR CITITORILOR ȘI PRIETENILOR
EI S A R B A T O R I F E R I C I T E Ș I U N A N N O U
CU NOROC ȘI IMPLINIREA CELOR DORITE !

" C A M I N U L "

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:

Nic. Iancu-Păltinișanu

Rua José Antonio Coelho 629

São Paulo - Brasil

